Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Viite: HE 282/2018vp

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE RAJOITETUSTI VEROVELVOLLISEN TULON JA VARALLISUUDEN VEROTTAMISESTA ANNETUN LAIN JA ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on 7.1.2019 ja talousvaliokunta 11.1.2019 pyytänyt Nasdaq Helsinki Oy:n (jäljempänä ”Pörssi”) lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä.

Nasdaq Helsinki Oy (jäljempänä ”Pörssi”) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Esitämme lausuntonamme kunnioittavasti seuraavan.

Yleistä

Pörssi ylläpitää sekä säänneltyä markkinaa (pörssilista) että monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää (First North) Suomessa. Hallituksen esitys koskee kaikkia näillä markkinapaikoilla listattuja yhtiöitä niiden maksaessa osinkoa Suomessa yleisesti verovelvollisille ja Suomessa rajoitetusti verovelvollisille osakkeenomistajilleen. Käytännössä esityksellä on suurin merkitys silloin, kun osinkoja maksetaan ulkomaalaisille osakkeenomistajille, joiden omistus on Suomessa hallintarekisteröity ja jotka useimmiten kuuluvat verosopimusten ja ns. yksinkertaistetun menettelyn piiriin.

Pörssi kannattaa hallituksen esityksessä mainittua sääntelyn tavoitetta siitä, että hallintarekisteröityjen osakkeiden omistajille maksetuista osingoista peritään aina oikeamääräinen vero. Pörssi pitää myös tärkeänä, että Suomessa on lähdeverotuksen piiriin kuuluvassa osinkoverotuksessa toimiva, tehokas ja myös kansainvälisiin käytäntöihin sopiva verotusmenettely listayhtiön, osakkeenomistajan ja verottajan kannalta. Osapuolille aiheutuvan hallinnollisen taakan minimoimiseksi on käytettävä joustavia ja oikein mitoitettuja toimintatapoja esimerkiksi verotusta varten tarvittavien tietojen keräämisessä, saatavilla pitämisessä ja tarkistamisessa. Kansainvälisiin verosopimuksiin perustuvan lopullisen verotuksen ja sen oikeellisuuden kannalta on tarkoituksenmukaista, että pidätettävän lähdeveroprosentin määrä olisi mahdollisimman oikealla

tasolla ja että veron määrän korjaamisprosessi olisi osapuolille mahdollisimman yksinkertainen.

Veronkiertämisen estäminen osinkoverotuksessa

Voimassa olevan lain mukaan suomalaisten sijoittajien osakeomistukset tulee kirjata suoraan sijoittajan nimiin, eikä näiden suomalaisten liikkeeseenlaskijoiden osakkeiden omistusten ns. hallintarekisteröinti ole sallittua. Pörssi kannattaa esitettyä veronkiertämisen estämiseen tähtäävää säännöslisäystä (50%:n ennakonpidätys) tunnistamattoman Suomessa yleisesti verovelvollisen osakkeenomistajan osalta.

Ulkomaalaisomistus ja lähdeverotusmenettelyn merkitys

Ulkomaalaisomistuksen määrä suomalaisissa listayhtiöissä on suuri, keskimäärin noin 40 prosenttia. Myös ulkomaalaisten toimijoiden osuus on huomattava, kun tarkastellaan esimerkiksi pörssikaupan osapuolia. Valtaosa noin 60 osakevälittäjästä on ulkomaisia. Ulkomaisilla toimijoilla on siten suuri merkitys Suomen arvopaperimarkkinoilla osakkeenomistajina sekä kaupankäynnin ja osakemarkkinamme likviditeetin ylläpitäjinä. Selvää on, että nämä toimijat kiinnittävät sijoitustoiminnassaan ja transaktioita toteuttaessaan huomiota myös osingonmaksun sujuvuuteen, prosessien yksinkertaisuuteen, hallinnolliseen taakkaan ja kustannuksiin. Osingonmaksu, siihen liittyvät prosessit ja kustannukset vaikuttavat sijoituskohteiden ja sijoitusmarkkinoiden valintaan ja sitä kautta markkinoiden likviditeettiin. Lisäksi osingon maksamiseen liittyvän verotusmenettelyn olennaisilla muutoksilla ja eroavuuksilla eri markkinoiden välillä on merkitystä sijoitusten ohjautumiseen. Hallituksen esitykseen sisältyvien uusien menettelyiden riskinä on, että ulkomalaiset sijoittajat suuntaavat sijoituksia Suomen sijaan muihin maihin.

Pörssi katsoo, että hallituksen esityksessä ehdotetuilla yksinkertaistettua menettelyä koskevilla muutoksilla voi olla merkittäviä kielteisiä taloudellisia vaikutuksia Suomen arvopaperimarkkinoihin: muutokset voivat vähentää osakemarkkinoidemme kansainvälistä kiinnostavuutta ja ulkomaalaisten sijoituksia ja siten myös listayhtiöidemme kilpailukykyä sekä pörssikaupankäynnin likviditeettiä. Ehdotetut muutokset voivat vaikeuttaa yhtiöiden pääoman hankintaa sekä kasvu- ja työllistämismahdollisuuksia.

Verotusmenettelyn muutoksen vaikutuksia

Hallituksen esitys koskee ns. yksinkertaistetun menettelyn poistamista. Yksinkertaistettu menettely otettiin käyttöön nykyisessä arvopaperimarkkinoiden toimintaympäristössä, jossa olennaisena osana ovat ulkomaalaiset listayhtiöiden osakkeenomistajat ja heidän ulkomaiset säilyttäjänsä. Ulkomaalaisten omistajien omistus on lähes kokonaan rekisteröity Suomessa hallintarekisteröidyillä tileillä ja näin ollen kirjattuna käytännössä eri maissa sijaitsevien säilyttäjien ylläpitämillä säilytystileillä, usein monenkin säilyttäjän muodostaman ketjun päässä. Käytännössä säilyttäjät huolehtivat osinkojen maksusta.

Yksinkertaistettua menettelyä sovelletaan verosopimuksiin perustuvan lähdeverotuksen toteuttamisessa ja sillä on myös osaltaan haluttu edistää suomalaisen arvopaperimarkkinan kansainvälistä kiinnostavuutta luomalla selkeitä käytänteitä. Nyt esitetty yksinkertaistetusta menettelystä luopuminen aiheuttaisi säilyttäjille merkittävää hallinnollista taakkaa mm. tietojen käsittelyyn, välittämiseen ja varastointiin liittyvän ja esityksen perusteella tulevan manuaalisen työn muodossa. Tietojen välitykseen ei ole tällä hetkellä olemassa standardia.

Hallituksen esitys näyttää edellyttävän omistusten säilyttäjinä toimivien rekisteröityneiden säilyttäjäosapuolten tietojenvaihtoprosessien ja tietojenkäsittelykapasiteetin muutoksia. Eri osapuolilta saatujen arvioiden mukaan ulkomaiset sijoittajat ja näiden säilyttäjäpankit eivät välttämättä tule tekemään esityksen vaatimia prosessi- ja tietojärjestelmämuutoksia ainoastaan Suomen pienen markkinan vuoksi. Suomessa reuna-alueella sijaitsevana markkinana ei tule ottaa käyttöön erityisiä vain maakohtaisia käytäntöjä, jotka lisäävät sijoittajien ja muiden osapuolten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia, ja voivat käännyttää sijoittajia toisaalle toimivimmille markkinoille.

Yksinkertaistetun menettelyn poistaminen tulee todennäköisesti johtamaan siihen, että monelta ulkomaalaiselta osakkeenomistajalta joudutaan perimään nykyistä korkeampi ennakonpidätys (ehdotuksessa 35%). Tämä tulee aiheuttamaan lisätyötä sekä osakkeenomistajille että verottajalle, kun verotusta joudutaan tarkistamaan ja korjaamaan verosopimusten perusteella erikseen ja nykyistä useammin tehtävillä palautushakemuksilla. Palautushakemusmenettely on lisäksi riskialtis väärinkäytöksille, koska siihen voi ulkomaisten esimerkkien perusteella liittyä merkittäviä petosrikosten yrityksiä.

Yhteenveto ja ehdotus arvioinnista

Osingonmaksuun ja sen lähdeveron maksamiseen liittyviin toimintatapoihin tehtävillä muutoksilla voi olla olennainen vaikutus sijoittajien sijoituspäätöksiin. Lisäksi on huomioitava, että yksinkertaistettua menettelyä käytetään nykyisin merkittävässä osassa listayhtiöiden maksamista osingoista, joten menettelyä koskevilla muutoksilla on laajalle ulottuvia vaikutuksia. Todellisena uhkana on, että suomalaisten arvopaperimarkkinoiden kansainvälinen kilpailukyky ja yleinen kiinnostavuus sekä painoarvo vähenevät ulkomaisten sijoittajien salkuissa, mikä johtaa kotimaisten yhtiöiden pääomahuollon vaikeutumiseen ja erilaisiin negatiivisiin seurannaisvaikutuksiin maamme talous- ja työllisyyskehityksessä.

Vaikka esityksen tavoitteet verotusmenettelyn oikeellisuudesta, oikea-aikaisuudesta ja veronkierron estämisestä ovat perusteltuja ja kannatettavia myös Pörssin mielestä, esityksestä jää kysymysmerkkejä, koska hallituksen esityksessä ei ole sen olennaiseen sisältöön kuuluvaa vaikutusarviointia tehty aiempaa kovinkaan perusteellisemmin.

Lainsäädännön arviointineuvoston mukaan nyt käsillä olevan hallituksen esityksen pohjana olleen esitysluonnoksen keskeisiä puutteita oli osingonjakoon osallistuville tahoille aiheutuvien vaikutusten tarkempi arviointi ja esityksen vaikutusten arviointi Suomen pääomamarkkinoiden kilpailukykyyn ja yritysrahoitukseen.

Mikäli hallituksen esityksen mukaiset yksinkertaistettua menettelyä koskevat lainsäädäntömuutokset päätetään toteuttaa esitetyistä valmistelupuutteista ja riskeistä huolimatta, Pörssi esittää, että valtiovarainministeriön on ennen hallituksen esityksessä olevien muutosten soveltamisen aloittamista arvioitava muutosten toteutumiskelpoisuutta ja vaikutuksia lähdeverotusmenettelyn osapuolten ja maamme arvopaperimarkkinoiden kannalta. Tämän tulee pitää sisällään esimerkiksi erilaisten verottajan resurssien riittävyyden ja osingonmaksun osapuolten toimintavalmiuksien (säilyttäjien rekisteröitymiset) arvioinnin. Tällainen arviointi olisi tehtävä siten, että sen tulosten perusteella päätettävät mahdolliset toimenpiteet voidaan toteuttaa osapuolten kannalta riittävän ajoissa.

Helsingissä 29. tammikuuta 2019

NASDAQ HELSINKI OY

Henrik Husman
toimitusjohtaja